Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 12. novembrī*

Valsts pienākumu neizpilde – Tiesas spriedums, ar ko konstatēta pienākumu neizpilde – Neizpilde – Direktīva 85/337/EEK – Vēja parka atļauja un būvniecība – Projekts, kam var būt būtiska ietekme uz vidi – Ietekmes uz vidi iepriekšēja novērtējuma neesamība – Legalizācijas pienākums – LESD 260. panta 2. punkts – Lūgums noteikt kavējuma naudu un naudas sodu

Lietā C-261/18

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 260. panta 2. punktam, ko 2018. gada 13. aprīlī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *M. Noll-Ehlers* un *J. Tomkin*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Īriju, ko pārstāv *M. Browne* un *G. Hodge*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *G. Gilmore*, *BL*, kā arī *J. Connolly* un *G. Simons*, *SC*,

atbildētāja,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji Ž. K. Bonišo [*J. C. Bonichot*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], M. Safjans [*M. Safjan*] un S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši L Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], K. Toadere [*C. Toader*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*],

ģenerāladvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretāre: R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 1. aprīļa tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 13. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

1 Prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu:

– atzīt, ka, neveikdama visus nepieciešamos pasākumus 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildei attiecībā uz tā rezolutīvās daļas 1) punkta otro ievilkumu, Īrija nav izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti LESD 260. pantā;

– piespriest Īrijai samaksāt Komisijai naudas sodu 1343,20 EUR apmērā, reizinot to ar dienu skaitu, kas pagājušas no 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) pasludināšanas līdz vai nu datumam, kad Īrija būs to izpildījusi, vai arī sprieduma izskatāmajā lietā pasludināšanai, ja pēdējais minētais datums izrādītos agrāks par 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildes datumu, minimālo naudas soda summu nosakot 1 685 000 EUR apmērā;

– piespriest Īrijai maksāt Komisijai kavējuma naudu 12 264 EUR apmērā par katru dienu, skaitot no sprieduma izskatāmajā lietā pasludināšanas dienas līdz dienai, kad Īrija būs izpildījusi 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380), un

– piespriest Īrijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 85/337/EEK, pirms grozījumiem, kas tika izdarīti ar Direktīvu 97/11

2 Padomes Direktīvas 85/337/EEK (1985. gada 27. jūnijs) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 1985, L 175, 40. lpp.) 2. panta 1. un 2. punktā un 3. punkta pirmajā daļā bija paredzēts, ka:

"1. Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana [atļauja], tos projektus, kuriem var būt būtiska ekoloģiskā ietekme *inter alia* to rakstura, izmēra vai atrašanās vietas dēļ, pakļauj novērtējumam attiecībā uz to ietekmi.

Šie projekti ir noteikti 4. pantā.

2. Ekoloģiskās ietekmes [ietekmes uz vidi] novērtējumu var iekļaut dalībvalstīs pastāvošajā projektu apstiprināšanas procedūrā vai, ja tas neizdodas, citā procedūrā, vai procedūrā, kas jāizveido, lai īstenotu šīs direktīvas mērķus.

3. Dalībvalstis var izņēmuma gadījumos konkrētu projektu pilnībā vai daļēji atbrīvot no to noteikumu piemērošanas, kas paredzēti šai direktīvā."

3 Šīs direktīvas 3. pantā bija noteikts:

"Ekoloģiskā ekspertīze [ietekmes uz vidi novērtējumā] nosaka, raksturo un novērtē noteiktā veidā, ņemot vērā katru atsevišķu gadījumu un saskaņā ar 4. līdz 11. pantu, projekta tiešo un netiešo ietekmi uz šādiem faktoriem:

– dzīvām būtnēm, faunu un floru,

– augsni, ūdeni, gaisu, klimatu un ainavu,

– mijiedarbību starp faktoriem, kas minēti pirmajā un otrajā ievilkumā,

– materiāl[ajiem] labumu[iem] un kultūras mantojumu."

4 Minētās direktīvas 4. pants bija formulēts šādi:

"1. Saskaņā ar 2. panta 3. punktu to veidu projektus, kas uzskaitīti I pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

2. To veidu projektus, kas uzskaitīti II pielikumā, pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu, ja dalībvalstis uzskata, ka šo projektu pazīmes to pieprasa.

Šim nolūkam dalībvalstis var *inter alia* noteikt konkrētus projektu veidus, kas ir pakļaujami novērtējumam, vai arī tās var noteikt kritērijus un/vai pakāpi, kas vajadzīga, lai noteiktu, kuri no to veidu projektiem, kas uzskaitīti II pielikumā, ir pakļaujami novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu."

5 Saskaņā ar Direktīvas 85/337 5. pantu:

"1. Ja pastāv projekti, kas, ievērojot 4. pantu, jāpakļauj ekoloģiskās ietekmes [ietekmes uz vidi] novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu, dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attīstītājs atbilstīgā formā sniedz III pielikumā paredzēto informāciju tiktāl, cik:

a) dalībvalstis uzskata, ka informācija ir saistīta ar doto saskaņošanas procedūras stadiju un ar konkrēta projekta vai projekta veida un vides īpatnībām, kas var tikt ietekmētas;

b) dalībvalstis uzskata, ka attīstītājam var pieprasīt apkopot šo informāciju, ņemot vērā *inter alia* pašreizējās novērtējuma zināšanas un metodes.

2. Informācija, kas attīstītājam jāsniedz saskaņā ar 1. punktu, ietver vismaz:

– projekta aprakstu, kas satur informāciju par projekta norises vietu, tā dizainu un apjomu,

– to pasākumu aprakstu, kas paredzēti, lai izvairītos no būtiskas kaitīgas ietekmes, samazinātu to un, ja iespējams, radītu tai pretlīdzekli,

– datus, kas ir vajadzīgi, lai noteiktu un novērtētu galveno ekoloģisko ietekmi [uz vidi], kāda var būt projektam,

– 1. līdz 3. ievilkumā minētās informācijas netehnisku kopsavilkumu.

3. Ja dalībvalstis uzskata to par vajadzīgu, tās nodrošina, ka jebkura iestāde, kuras rīcībā ir atbilstīga informācija, dara šo informāciju zināmu attīstītājam."

6 Direktīvas 85/337 6. pants bija izteikts šādi:

"1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tām iestādēm, kuras var būt saistītas ar projektu to īpašās ekoloģiskās atbildības dēļ, tiek dota iespēja izteikt savu viedokli par attīstības saskaņošanas [atļaujas] pieprasījumu. Dalībvalstis ieceļ iestādes, ar kurām apspriesties šai nolūkā kopumā vai katrā gadījumā, kad pieprasīta saskaņošana [atļauja]. Informāciju, kas iegūta saskaņā ar 5. pantu, nosūta šīm iestādēm. Apspriešanās kārtību sīki izstrādā dalībvalstis.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka:

– jebkuru saskaņošanas [atļaujas] pieprasījumu un jebkuru informāciju, kas iegūta saskaņā ar 5. pantu, dara atklāti pieejamu,

– attiecīgajai sabiedrības daļai tiek dota iespēja izteikt viedokli pirms projekta ierosināšanas [uzsākšanas].

[..]"

7 Šīs direktīvas 7. pantā bija izklāstīts:

"Ja dalībvalsts apzinās, ka projektam var būt būtiska ekoloģiska ietekme citā dalībvalstī, vai ja dalībvalsts, kuru var būtiski ietekmēt, to pieprasa, tā dalībvalsts, kuras teritorijā paredzēts veikt projektu, nosūta informāciju, kas iegūta saskaņā ar 5. pantu, otrai dalībvalstij tai pašā brīdi, kad tā dara to zināmu saviem pilsoņiem. Šāda informācija kalpo kā pamats visām apspriedēm divpusējās attiecībās starp divām dalībvalstīm uz abpusējības un līdzvērtības pamata."

8 Saskaņā ar minētās direktīvas 8. pantu:

"Attīstības saskaņošanas procedūrā jāņem vērā informācija, kas iegūta saskaņā ar 5., 6. un 7. pantu."

9 Šīs pašas direktīvas 9. pants bija šāds:

"Kad lēmums pieņemts, kompetentā iestāde vai iestādes informē attiecīgo sabiedrības daļu par:

– lēmuma saturu un jebkādiem nosacījumiem, kas tam pievienoti,

– iemesliem un apsvērumiem, ar kuriem pamatots lēmums, ja to paredz dalībvalstu likumi un citi normatīvie akti.

Sīki izstrādātu kārtību, kādā sniegt šādu informāciju, nosaka dalībvalstis.

Ja cita dalībvalsts tiek informēta saskaņā ar 7. pantu, to informē arī par attiecīgo lēmumu."

10 Direktīvas 85/337 10. pantā bija noteikts:

"Šīs direktīvas noteikumi neskar kompetento iestāžu pienākumu ievērot ierobežojumus, kādus uzliek valsts normatīvie un administratīvie akti un ieviestā tiesiskā prakse attiecībā uz rūpniecisko un komercnoslēpumu un valsts interešu aizsardzību.

Gadījumos, kad piemērojams 7. pants, uz informācijas nosūtīšanu uz citu dalībvalsti un tās saņemšanu citā dalībvalstī attiecas ierobežojumi, kas ir spēkā dalībvalstī, kurā projekts ierosināts."

11 Direktīvas 85/337 II pielikumā bija uzskaitīti projekti, kuri norādīti šīs direktīvas 4. panta 2. punktā, proti, tie, kuriem ietekmes uz vidi novērtējums bija nepieciešams tikai tad, ja dalībvalstis uzskatīja, ka tas ir nepieciešams projekta īpašību dēļ. Tādējādi šī pielikuma 2. punkta a) apakšpunktā bija minēti arī kūdras ieguves projekti un šī paša 2. punkta c) apakšpunktā bija minēta derīgo izrakteņu ieguve, piemēram, marmors, smilts, grants, slāneklis, sāls, fosfāti un potaša, izņemot metālu saturošus izrakteņus un izrakteņus, no kuriem iegūst enerģiju.

Direktīva 85/337, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 97/11

12 Direktīvas 85/337/EEK, kas grozīta ar Padomes Direktīvu 97/11/EK (1997. gada 3. marts) (OV 1997, L 73, 5. lpp.), 2. panta 1. un 2. punktā un 3. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka:

"1. Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu ka, pirms tiek dota piekrišana, uz tiem projektiem, kuriem var būt nozīmīga ekoloģiskā ietekme, *inter alia*, to rakstura, izmēra vai atrašanās vietas dēļ, attiektos prasība par attīstības saskaņošanu un novērtējumu attiecībā uz to ietekmi. Šie projekti ir noteikti 4. pantā.

2. Ekoloģiskās ietekmes [ietekmes uz vidi] novērtējumu var iekļaut dalībvalstīs pastāvošajā projektu apstiprināšanas procedūrā vai, ja tas neizdodas, citā procedūrā, vai procedūrā, kas jāizveido, lai īstenotu šīs direktīvas mērķus.

[..]

3. Neskarot 7. pantu, dalībvalstis var izņēmuma gadījumos nepakļaut konkrētu projektu pilnībā vai daļēji noteikumiem, kas paredzēti šajā direktīvā."

13 Šīs direktīvas 3. pantā ir noteikts:

"Ekoloģiskās ietekmes [uz vidi] novērtējums pienācīgā veidā, ņemot vērā katru atsevišķu gadījumu un saskaņā ar 4. līdz 11. pantu, nosaka, raksturo un novērtē projekta tiešo un netiešo ietekmi uz šādiem faktoriem:

– dzīvām būtnēm, faunu un floru,

– augsni, ūdeni, gaisu, klimatu un ainavu,

– materiālām vērtībām un kultūras mantojumu,

– mijiedarbību starp faktoriem, kas minēti pirmajā, otrajā un trešajā ievilkumā."

14 Minētās direktīvas 4. pantā ir paredzēts:

"1. Saskaņā ar 2. panta 3. punktu I pielikumā uzskaitītos projektus pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

2. Saskaņā ar 2. panta 3. punktu dalībvalstis:

a) ar katra gadījuma pārbaudēm

vai

b) pēc dalībvalsts noteiktajiem limitiem vai kritērijiem

attiecībā uz II pielikumā uzskaitītajiem projektiem nosaka, vai projekts jānovērtē saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

Dalībvalstis var nolemt piemērot gan a), gan b) apakšpunktā minēto kārtību.

3. Kad katra gadījuma pārbaude ir paveikta vai ir noteikti limiti vai kritēriji, kas paredzēti 2. punktā, ņem vērā attiecīgos atlasītos kritērijus, kas paredzēti III pielikumā.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai tas, ko kompetentās iestādes nosaka saskaņā ar 2. punktu, tiktu paziņots sabiedrībai."

15 Šīs pašas direktīvas II pielikuma 3. punkta i) apakšpunktā ir minētas iekārtas vēja izmantošanai, lai ražotu enerģiju (vēja parki).

16 Saskaņā ar šī paša pielikuma 13. punktu jebkādas izmaiņas vai papildinājumi projektos, kas uzskaitīti I vai II pielikumā, kas jau ir apstiprināti, paveikti vai ir veikšanas procesā un kam var būt būtiska nelabvēlīga ekoloģiska ietekme [ietekme uz vidi], ir jāuzskata par projektiem, uz kuriem attiecas grozītās Direktīvas 85/337 4. panta 2. punkts.

17 Direktīvas 85/337 III pielikumā attiecībā uz šīs pašas direktīvas 4. panta 3. punktā minētajiem atlases kritērijiem ir precizēts, ka projektu īpašības ir jāapsver, it īpaši ņemot vērā piesārņojumu un dabas bojājumus, kā arī katastrofu riska pakāpi, it īpaši ņemot vērā izmantojamās tehnoloģijas. Šajā pašā pielikumā ir noteikts, ka ir jāņem vērā to ģeogrāfisko apgabalu vides jutīgums, kurus projekti var ietekmēt, ievērojot dabiskās vides absorbcijas spēju, pievēršot īpašu uzmanību noteiktām zonām, tostarp kalnu un mežu zonām.

2008. gada 3. jūlija spriedums Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380)

18 2008. gada 3. jūlija spriedumā Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) Tiesa atzina, ka, neveicot visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

– projekti, kuri ietilpst Direktīvas 85/337 sākotnējā redakcijā, kā arī redakcijā ar grozījumiem, kas tika veikti ar Direktīvu 97/11 (turpmāk tekstā – "Direktīva 85/337"), pirms tie tiek realizēti pilnībā vai daļēji, pirmkārt, tiktu izvērtēti attiecībā uz to iespējamo ietekmi uz vidi, un, otrkārt, ja tiem varētu būt būtiska ietekme uz vidi to rakstura, izmēru vai atrašanās vietas dēļ, tiktu izvērtēti saistībā ar to ietekmi atbilstoši šīs direktīvas 5.–10. pantam, un

– pirms atļaujas piešķiršanas vēja parku izveidei un ar to saistītām darbībām *Derrybrien*, Golvejas grāfistē (Īrija), kā arī pirms darbu izpildes, tiktu sniegts projekta ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši minētās direktīvas 5.–10. pantam,

Īrija nav izpildījusi minētās Direktīvas 85/337 2. un 4. pantā, kā arī 5.–10. pantā paredzētos pienākumus.

19 Attiecībā uz otro iebildumu par *Derrybrien* vēja parka un ar to saistīto darbību (turpmāk tekstā – "vēja parks") ietekmes uz vidi novērtējuma neveikšanu Tiesa, pamatodamās uz 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) 94.–111. punktā norādītajiem iemesliem, secināja, ka ir notikusi pienākumu neizpilde.

20 It īpaši attiecībā uz vēja parka projekta būvniecības pirmajiem diviem posmiem Tiesa minētā sprieduma 98. punktā norādīja, ka Īrijai šīs būvniecības projektiem bija jāveic ietekmes novērtējums, ja tiem varēja būt būtiska ietekme uz vidi, tostarp to rakstura, izmēra vai atrašanās vietas dēļ.

21 Šajā ziņā tā šī paša sprieduma 103. punktā nosprieda, ka kūdras un izrakteņu ieguves darbu projektu lielums un atrašanās vieta, kā arī ceļu būvniecība un būvniecības vietas tuvā atrašanās upei bija uzskatāmi par konkrētiem raksturlielumiem, kas pierāda, ka šie projekti, kuri nav nodalāmi no 46 vēja ģeneratoru uzstādīšanas, ir tādi, kas var radīt būtisku ietekmi uz vidi, un līdz ar to tiem ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

22 Turklāt, runājot par atļaujas pieteikumu attiecībā uz vēja parka būvniecības trešo posmu un grozījumiem sākotnēji atļautajos būvniecības pirmajos divos posmos, Tiesa minētā sprieduma 110. punktā konstatēja, ka 25 jaunu ģeneratoru uzstādīšanai, jaunu apkopes ceļu būvniecībai un sākotnēji apstiprināto vēja ģeneratoru veidu maiņai nolūkā palielināt elektrības ražošanu kā projektiem, kam var būt būtiska ietekme uz vidi un kam tādēļ ir nepieciešama atļauja, līdz ar to ir jāpiemēro atļaujas procedūra un jāveic šo projektu ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši Direktīvas 85/337 5.–10. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

Pirmstiesas procedūra un tiesvedība Tiesā

23 Pēc 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) pasludināšanas 2008. gada 15. jūlija vēstulē Komisija lūdza Īrijai divu mēnešu laikā pēc šī sprieduma pasludināšanas sniegt informāciju par pasākumiem, kas veikti šā sprieduma izpildei. Ar 2008. gada 3. septembra vēstuli Īrija tostarp apstiprināja, ka tā pilnībā akceptē šo spriedumu un ka atjaunināto ietekmes uz vidi novērtējumu atbilstoši Direktīvai 85/337 ir paredzēts veikt pirms 2008. gada beigām.

24 Ar 2009. gada 10. marta un 17. aprīļa vēstulēm Īrija pēc tikšanās ar Komisiju informēja to, ka tā gatavo tiesiskā regulējuma projektu, lai izveidotu legalizācijas procedūru, kas izņēmuma gadījumos ļautu legalizēt atļaujas, kuras piešķirtas, pārkāpjot Direktīvu 85/337, nomainot tās ar "aizstājējatļaujām" un ka, piemērojot šo procedūru, vēja parka pārvaldītājam būs jāpieprasa šāda atļauja.

25 2009. gada 26. jūnijā Komisija šai dalībvalstij nosūtīja brīdinājuma vēstuli, kurā tā konstatēja, ka, pirmkārt, tā nav saņēmusi tiesiskā regulējuma, kas Īrijai jāpieņem, lai nodrošinātu 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildi, provizorisko projektu un, otrkārt, ka tā joprojām gaida informāciju par plānoto vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu. 2009. gada 9. septembrī Īrija atbildēja uz brīdinājuma vēstuli, apliecinot, ka, pirmkārt, drīzumā tiks pieņemti tiesiskā regulējuma grozījumi, ar kuriem tiks ieviesta legalizācijas procedūra, un, otrkārt, ka vēja parka pārvaldītājs ir piekritis iesniegt pieteikumu aizstājējatļaujas saņemšanai.

26 2010. gada 22. martā Komisija nosūtīja Īrijai jaunu brīdinājuma vēstuli, lūdzot šai dalībvalstij sniegt savus apsvērumus divu mēnešu laikā no šīs vēstules saņemšanas. Šī dalībvalsts atbildēja ar 2010. gada 18. maija, 22. jūlija un 13. septembra vēstulēm. Pēdējā minētajā vēstulē Īrijas iestādes informēja Komisiju, ka 2010. gada jūlijā ir pieņemts *Planning and Development* (*Amendment*) *Act 2010* (2010. gada Teritorijas plānošanas un attīstības likums (grozījums); turpmāk tekstā – "*PDAA*"). *PDAA* XA daļā un, konkrēti, tās 177.B un 177.C pantā ir paredzēta tādu atļauju legalizācijas procedūras, kas piešķirtas, neizpildot pienākumu par ietekmes uz vidi novērtējumu.

27 Pēc turpmākas sarakstes starp Īrijas iestādēm un Komisiju un pēc tam, kad Īrija bija paziņojusi par laikā no 2010. gada līdz 2012. gadam veiktajiem papildu normatīvajiem pasākumiem, Komisija ar 2012. gada 19. septembra vēstuli cita starpā lūdza šo dalībvalsti informēt to, vai šī legalizācijas procedūra ir piemērota vēja parka attīstītājam.

28 Ar 2012. gada 13. oktobra vēstuli Īrija norādīja, ka vēja parka attīstītājs, kurš pilnībā pieder privāti–publiski jaukta kapitāla uzņēmumam, atsakās no *PDAA* XA daļā paredzētās legalizācijas procedūras piemērošanas un ka nedz valsts, nedz Savienības tiesības neļauj tam izvirzīt šādu prasību. Konkrētāk, Savienības tiesības neliek apšaubīt atļaujas, kas jau izdotas vēja parka būvniecībai un kas starplaikā kļuvušas galīgas, un minēto atļauju atsaukšana būtu pretrunā tiesiskās drošības un likuma atpakaļejoša spēka aizlieguma principiem, kā arī Tiesas judikatūrai dalībvalstu procesuālās autonomijas jomā.

29 Ar 2013. gada 16. decembra vēstuli Īrijas iestādes Komisijai darīja zināmu, ka vēja parka pārvaldītājs ir piekritis veikt "neoficiālu", tomēr Direktīvas 85/337 prasībām atbilstošu, šī parka ietekmes uz vidi novērtējumu.

30 2014. gada laikā Īrija Komisijai iesniedza "konceptuālu dokumentu", kas bija vēja parka ietekmes uz vidi "neoficiāla" novērtējuma procedūras "ceļazīme". Šī dalībvalsts, tiekoties ar Komisiju 2014. gada 13. maijā, apņēmās tai iesniegt "nodomu protokola" projektu, kuru bija iecerēts noslēgt starp vēja parka pārvaldītāju un Īrijas vides ministru un kurā būtu paredzēta vienošanās par neoficiālas vides analīzes veikšanu. Šis projekts Komisijai tika iesniegts 2015. gada 11. martā, un Īrijas iestādes 2016. gada 7. martā iesniedza jaunu tā versiju.

31 Komisija vairākkārt norādīja, ka ar šiem dokumentiem Īrija nevar izpildīt savus pienākumus. Pēc 2016. gada 29. novembra sanāksmes Komisijas dienesti 2016. gada 15. decembrī elektroniskā pasta vēstulē norādīja Īrijas iestādēm, ka parakstītā nodomu protokola galīgais teksts Komisijai ir jāsaņem līdz 2016. gada beigām un ka pretējā gadījumā tā 2017. gada sākumā varētu atkal vērsties Tiesā.

32 2016. gada 22. decembrī Īrija nosūtīja Komisijai jaunu "konceptuālā dokumenta" versiju, kā arī ar 2015. gada 2. decembri datētu "klasifikācijas dokumentu". Pavadvēstulē Īrijas iestādes bija norādījušas, ka abus dokumentus ir paredzēts parakstīt 2017. gada janvāra beigās.

33 Pēc turpmākas sarakstes ar Īrijas iestādēm Komisija 2018. gada 26. janvāra vēstulē norādīja Īrijai, ka, neraugoties uz "konceptuālā dokumenta" parakstīšanu, tā uzskata, ka pienākums pilnībā izpildīt 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) joprojām nav izpildīts. Deviņu gadu laikā pēc minētā sprieduma pasludināšanas neesot nekāda būtiska progresa saistībā ar vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu.

34 Ar 2018. gada 1. februāra vēstuli Īrija atzina, ka jau vairākus gadus notiek diskusijas nolūkā šo lietu atrisināt. Tajā pašā vēstulē šī dalībvalsts tomēr apgalvoja, ka pirms minētajai izpildei nepieciešamo darbību veikšanas tā bija gaidījusi Komisijas apsvērumus par Īrijas 2016. gada 22. decembra vēstulē paziņotajiem dokumentiem.

35 Uzskatīdama, ka 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) rezolutīvās daļas 1) punkta otrais ievilkums joprojām nav izpildīts, Komisija cēla šo prasību.

36 Pēc tiesvedības rakstveida daļas pabeigšanas šajā lietā Komisija ar vēstuli, kas Tiesas kancelejā iesniegta 2019. gada 1. aprīlī, informēja Tiesu par Īrijas iestāžu vēstuli, kuru tā bija saņēmusi 2019. gada 29. martā (turpmāk tekstā – "2019. gada 29. marta vēstule") un no kuras izriet, ka vēja parka pārvaldītājs ir piekritis sadarboties, lai īstenotu *PDAA* paredzēto "legalizācijas procedūru" "visdrīzākajā iespējamā laikā, lai nodrošinātu pareizu *ex post* ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu". 2019. gada 1. aprīlī Īrijas iestādes šo vēstuli arī iesniedza Tiesas kancelejā.

Par pienākumu neizpildi

Lietas dalībnieču argumenti

37 Komisija atgādina, ka 2008. gada 3. jūlija spriedumā Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) Tiesa tostarp nosprieda, ka Īrija nav izpildījusi Direktīvā 85/337 paredzētos pienākumus, jo tā nav veikusi visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka pirms atļauju piešķiršanas vēja parka izveidei un ar to saistītām darbībām, kā arī pirms darbu izpildes tiek veikts projekta ietekmes uz vidi novērtējums. Komisijas ieskatā, Īrija neapstrīd to, ka šo pienākumu neizpildes novēršanai tai ir jāveic konkrēti pasākumi.

38 Komisija uzskata, ka Tiesai šajā spriedumā nebija jānosaka konkrēti pasākumi, kas ļautu novērst konstatēto pienākumu neizpildi. Savukārt no Tiesas judikatūras (spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 64. un 65. punkts, kā arī 2012. gada 28. februāris, *Inter-Environnement Wallonie* un *Terre wallonne*, C-41/11, EU:C:2012:103, 42., 43. un 46. punkts) izrietot, ka Īrijai ir

jālikvidē prettiesiskās sekas, kas izriet no vēja parka ietekmes uz vidi novērtējuma neesamības, un jāveic visi vajadzīgie pasākumi šā trūkuma novēršanai. Katrā ziņā vienkārši sagatavošanas pasākumi, kādi veikti šajā gadījumā, neesot pietiekami.

39 Savas argumentācijas atbalstam Komisija atsaucas arī uz 2017. gada 26. jūlija spriedumu *Comune di Corridonia* u.c. (C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 35. punkts), kā arī uz 2018. gada 28. februāra spriedumu *Comune di Castelbellino* (C-117/17, EU:C:2018:129, 30. punkts), kas apstiprinot, ka kompetentajām valsts iestādēm savu pilnvaru ietvaros ir jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai vērstu par labu ietekmes uz vidi novērtējuma neveikšanu, piemēram, atsaucot vai apturot jau piešķirtu atļauju, lai veiktu šādu novērtējumu. Savienības tiesības neliedzot veikt ietekmes uz vidi novērtējumu kā legalizēšanas pasākumu, ja vien tiek ievēroti atsevišķi nosacījumi.

40 Pirmstiesas procedūras laikā Īrija esot izteikusi divus dažādus priekšlikumus – kas minēti šī sprieduma 24. un 29. punktā –, lai novērstu to, ka nav novērtēta vēja parka ietekme, tomēr tā neesot īstenojusi nevienu no šiem priekšlikumiem.

41 Pirmkārt, šī dalībvalsts esot norādījusi uz iespēju veikt neoficiālu novērtējumu. Tomēr tā īstenošanai neesot veikti nekādi konkrēti pasākumi.

42 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka Īrija ir grozījusi savus tiesību aktus, lai izveidotu procedūru, kas ļautu leģitimizēt atļaujas, kuras piešķirtas, nepildot Savienības tiesībās paredzēto pienākumu veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Tomēr šī dalībvalsts apstiprina, ka šī procedūra, kas ietverta *PDAA* XA daļā, var tikt piemērota tikai nākotnē un ka, lai gan vēja parka pārvaldītājs ir meitasuzņēmums, kura kapitāldaļas pilnībā pieder publiski–privāti jaukta kapitāla uzņēmumam, tam nevar būt pienākums to piemērot.

43 Komisija tomēr uzskata, ka Īrijai ir pienākums atsaukt vai apturēt attiecīgās atļaujas un veikt koriģējošu novērtējumu *ex post*, pat ja šie pasākumi ietekmē vēja parka pārvaldītāja jau iegūtās tiesības. Dalībvalsts iespēja šajā ziņā atsaukties uz procesuālās autonomijas principu atbilstoši 2016. gada 17. novembra spriedumam *Stadt Wiener Neustadt* (C-348/15, EU:C:2016:882, 40. punkts) ir ierobežota ar efektivitātes un līdzvērtības principiem.

44 Turklāt no 2007. gada 14. jūnija sprieduma lietā *Medipac-Kazantzidis* (C-6/05, EU:C:2007:337, 43. punkts) izrietot, ka vēja parka pārvaldītājam esot saistoši no Savienības direktīvām izrietošie pienākumi, jo tas ir meitasuzņēmums, kas pilnībā pieder valsts kontrolētai struktūrai.

45 Turklāt Komisija norāda, ka 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildes kavējums nav attaisnojams. Saskaņā ar Tiesas judikatūru (spriedums, 2008. gada 9. decembris, Komisija/Francija, C-121/07, EU:C:2008:695, 21. punkts), lai gan LESD 260. pantā nav precizēts termiņš, kurā ir jāizpilda spriedums, šī izpilde būtu jāuzsāk nekavējoties un jāpabeidz iespējami īsā laikā. Šajā gadījumā nedz attiecīgās problēmas sarežģītība, nedz apgalvoti pārtrūkusī saziņa starp Īriju un Komisiju 2016. gada beigās nevarot attaisnot šīs dalībvalsts bezdarbības turpināšanos. Turklāt Komisija atgādina, ka tā ir norādījusi, ka 2016. gada decembris bija galīgais termiņš 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildei.

46 Savā replikā Komisija norāda, ka Īrija joprojām nav veikusi vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu kā legalizēšanas pasākumu. Tādējādi šī dalībvalsts neesot īstenojusi minimālos nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380).

47 Īrija lūdz Komisijas prasību noraidīt.

48 Šī dalībvalsts norāda, ka no 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) un tiesvedības dokumentiem, kas attiecas uz lietu, kurā pasludināts minētais spriedums, izriet, ka minētā sprieduma rezolutīvās daļas 1) punkta abi ievilkumi faktiski attiecās tikai uz vienu un to pašu

pienākumu neizpildi, proti, uz to, ka Direktīva 85/337 nav pilnībā transponēta. Līdz ar to papildus šīs direktīvas transponēšanai konkrētu pasākumu veikšana attiecībā uz vēja parku neesot bijusi nepieciešama.

49 Turklāt savā prasības pieteikumā Komisija neesot noteikusi konkrētus pasākumus, kas Īrijai jāveic, lai izpildītu minēto spriedumu saistībā ar tā rezolutīvās daļas 1) punkta otro ievilkumu.

50 Turklāt ar šo pašu spriedumu neesot atceltas vai atzītas par spēkā neesošām no 1998. līdz 2003. gadam izsniegtās atļaujas vēja parka būvniecībai. Ar prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam – tagadējam LESD 258. pantam – nevarot tikt ietekmētas trešo personu iegūtās tiesības, it īpaši, ja šīs trešās personas šajā sakarā nav uzklausītas.

51 Kārtība, kas ļauj atcelt valsts administratīvo lēmumu, ietilpstot dalībvalstu procesuālajā autonomijā. 2008. gada 3. jūlija spriedumā Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380, 59. punkts) esot apstiprināts, ka pienākums labot ietekmes uz vidi novērtējuma neveikšanu ir ierobežots ar katrā dalībvalstī piemērojamo procesuālo regulējumu. Īrijā būvniecības atļauju var atcelt tikai *High Court* (Augstā tiesa, Īrija), kurā šajā nolūkā ir celta tieša prasība.

52 Šajā ziņā no 2016. gada 17. novembra sprieduma *Stadt Wiener Neustadt* (C-348/15, EU:C:2016:882) izrietot, ka, ievērojot zināmus nosacījumus, dalībvalstis prasībām par pilsētplānošanas jomā pieņemtajiem lēmumiem var noteikt termiņus. Saskaņā ar Īrijas procesuālajām tiesībām, kas bija spēkā pirms *PDAA* pieņemšanas, pieteikumu par pilsētplānošanas jomas atļaujas atcelšanu iesniegšanai bija paredzēts divu mēnešu termiņš. Savukārt *PDAA* šis termiņš tika noteikts astoņu nedēļu garš. Līdz ar to vēja parka būvniecībai piešķirtās atļaujas kļuva galīgas.

53 Īrija apgalvo, ka šī iemesla dēļ situācija šajā lietā atšķiras no situācijas lietās, kurās tika taisīts 2017. gada 26. jūlija spriedums *Comune di Corridonia* u.c. (C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589), kā arī 2018. gada 28. februāra spriedums *Comune di Castelbellino* (C-117/17, EU:C:2018:129) un uz kurām atsaucas Komisija. No faktu izklāsta šajos spriedumos izrietot, ka attiecīgās atļaujas faktiski atcēla valsts tiesa. Jautājumi par pienākumu veikt ietekmes uz vidi novērtējumu esot tikuši uzdoti saistībā ar procedūru, kura noritēja pēc šīs atcelšanas un kuras mērķis bija jaunu atļauju piešķiršana attiecīgajiem projektiem.

54 Šī lieta arī atšķiroties no tās, kura ir pamatā 2004. gada 7. janvāra spriedumam *Wells* (C-201/02, EU:C:2004:12), kas taisīts saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā par valsts atļauju, kura tika apstrīdēta noteiktajos termiņos. Tiesa tajā esot apstiprinājusi, ka valsts tiesai ir jāpārbauda, vai valsts tiesības ļauj atsaukt vai apturēt jau piešķirtu atļauju. Turklāt 2008. gada 12. februāra spriedumā *Kempter* (C-2/06, EU:C:2008:78) Tiesa esot apstiprinājusi, ka galīga administratīvā lēmuma gadījumā Savienības tiesībās nav prasīts, lai valsts iestādei būtu pienākums pārskatīt šo lēmumu.

55 Turklāt tādas pilsētplānošanas atļaujas gadījumā, uz kuru vairs neattiecas pārbaude tiesā, esot jāievēro tiesiskās paļāvības aizsardzības un tiesiskās drošības principi, kā arī šādu atļauju īpašnieku tiesības uz īpašumu.

56 Taču šajā lietā piešķirto atļauju – kuras esot kļuvušas galīgas – atsaukšana esot pretrunā tiesiskās drošības principam. Tādējādi Īrijai neesot pienākuma tās atcelt vai atsaukt. Vēl jo vairāk, tai neesot arī pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu *ex post*, pamatojoties uz attiecīgajiem *PDAA* noteikumiem.

57 Pakārtoti, Īrija apgalvo, ka kopš tā laika tā ir izpildījusi pienākumus, kas izriet no 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380), jo ir īstenojusi pasākumus, lai *Derrybrien* tiktu veikts neoficiāls novērtējums, ārpus pastāvošā tiesiskā regulējuma. Sadarbības vēsture starp Īriju un Komisiju, kas izklāstīta prasības pieteikumā, liecinot par Īrijas valdības labticību šajā ziņā.

58 Lai pamatotu šo argumentu, Īrija tostarp norāda, ka tās valdība ir izveidojusi "konceptuālu dokumentu" ar vēja parka attīstītāja piekrišanu. Saskaņā ar šo dokumentu attīstītājam, ievērojot "klasifikācijas dokumentu", ir jāsagatavo vides ziņojums, tajā ietverot iespējamos ietekmes mazināšanas pasākumus. Šajā dokumentā esot arī paredzēts, ka uz minēto ziņojumu attieksies sabiedriskā apspriešana.

59 Šāda procesa uzsākšana esot uzskatāma par pietiekamu 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildi, jo atšķirībā no Direktīvas 85/337 pilnīgas transponēšanas, kura pilnībā ietilpst Īrijas iestāžu kontrolē, projekta ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai faktiski ir nepieciešama trešo personu dalība.

60 Sekundāri pakārtoti, Īrija apgalvo, ka būs izpildījusi tai uzliktos pienākumus vēlākais līdz datumam, kurā notiks iespējamā tiesas sēde Tiesā šajā lietā.

61 Turklāt ilgā procedūra, kas bija nepieciešama, lai īstenotu vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu, esot saistīta ar to, ka Komisija neesot reaģējusi, kad 2016. gada 22. decembrī tai tika nosūtīta jauna "konceptuālā dokumenta" versija, kas bija paredzēta, lai sagatavotos vēja parka ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai. Īrijas iestādes esot gaidījušas šī dokumenta formālu apstiprināšanu. Katrā ziņā dalībvalsts nevarot tikt sodīta par to, ka tā ir veltījusi laiku, lai Tiesas sprieduma izpildes nolūkos noteiktu tam atbilstošos pasākumus, vai ka tai nav sekmējies tos noteikt.

62 Tiesas sēdē Īrija apstiprināja, ka tā vairs nav iecerējusi veikt neoficiālu vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu. Kā izriet no 2019. gada 29. marta vēstules, tā apgalvo, ka vēja parka pārvaldītājs ir piekritis sadarboties, lai, piemērojot *PDAA* XA daļu, uzsāktu legalizācijas procedūru. Tās ietvaros pēc iespējas drīz tikšot veikts Direktīvai 85/337 atbilstošs ietekmes uz vidi novērtējums.

63 Atbildot uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem tiesas sēdē, Īrija precizēja, ka vēl trūkst vēja parka pārvaldītāja formālas piekrišanas. Turklāt neesot nolemts, vai pēdējais minētais pats pieprasīs aizstājējatļauju saskaņā ar *PDAA* 177.C pantu vai arī saskaņā ar *PDAA* 177.B pantu kompetentās iestādes pašas pēc savas iniciatīvas uzsāks legalizācijas procedūru.

Tiesas vērtējums

Ievada apsvērumi

64 Saistībā ar šo prasību, kas celta, pamatojoties uz LESD 260. panta 2. punktu, Komisija apgalvo, ka Īrija nav izpildījusi 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) attiecībā tikai uz otro iebildumu, kas ietverts šī sprieduma rezolutīvās daļas 1) punkta otrajā ievilkumā. Tiesa šai ziņā ir nospriedusi, ka, neveicot visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka pirms atļaujas piešķiršanas šī vēja parka izveidei un ar to saistītām darbībām, kā arī pirms darbu izpildes tiktu veikts projekta ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši Direktīvas 85/337 5.–10. pantam, Īrija nav izpildījusi šīs direktīvas 2., 4. un 5.–10. pantā paredzētos pienākumus.

Par prasības pieņemamību

65 Tā kā Īrija būtībā apgalvo, ka Komisija nav definējusi savas prasības priekšmetu un nav noteikusi pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) attiecībā uz tā rezolutīvās daļas 1) punkta otro ievilkumu, ir jāuzskata, ka tā patiesībā apšauba šīs prasības pieņemamību.

66 Šajā ziņā Komisija savā prasības pieteikumā apgalvo, ka, lai izpildītu 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) attiecībā uz tā rezolutīvās daļas 1) punkta otro ievilkumu, Īrijai būtu jānovērš prettiesiskās sekas, kas izriet no pienākuma iepriekš veikt vēja parka ietekmes uz

vidi novērtējumu neizpildes, un šajā nolūkā attiecībā uz minēto projektu jāuzsāk legalizācijas procedūra. Tajā būtu jāiekļauj tāds šī projekta ietekmes uz vidi novērtējums, kas atbilst Direktīvas 85/337 prasībām.

67 Līdz ar to Īrija nepamatoti pārmet Komisijai, ka tā nav noteikusi pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380), un šī iemesla dēļ nav pietiekami precizējusi savas prasības priekšmetu.

68 Tādējādi ir jāsecina, ka Īrijas apgalvojumi nevar ietekmēt šīs prasības pieņemamību.

Par lietas būtību

69 Īrija apstrīd šīs prasības pamatotību, apgalvojot, ka papildus Direktīvas 85/337 transponēšanai konkrētu pasākumu veikšana attiecībā uz vēja parku nav nepieciešama un, it īpaši, ka atbilstoši valsts tiesībām nav iespējams atsaukt šī parka pārvaldītājam piešķirtās atļaujas, kas kļuvušas galīgas.

70 Savukārt Komisija uzskata, ka Īrijai ir pienākums, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 66. punktā, novērst prettiesiskās sekas, kas izriet no konstatētās pienākumu neizpildes, un legalizācijas procedūras ietvaros veikt šīs direktīvas prasībām atbilstošu vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu.

71 Šādos apstākļos ir jāpārbauda pienākumi, kas noteikti dalībvalstij, ja projekts ir atļauts, neizpildot Direktīvā 85/337 paredzēto pienākumu veikt ietekmes uz vidi iepriekšēju novērtējumu, it īpaši gadījumos, kad atļauja nav tikusi apstrīdēta valsts tiesību aktos noteiktajā termiņā un tādējādi valsts tiesību sistēmā ir kļuvusi galīga.

72 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka no Direktīvas 85/337 2. panta 1. punkta izriet, ka pirms atļaujas izsniegšanas ir jāveic projektu, kuri var būtiski ietekmēt vidi šīs pašas direktīvas 4. panta nozīmē, kas lasāms kopā ar tās I un II pielikumu, ietekmes novērtējums (spriedums, 2004. gada 7. janvāris, *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 42. punkts).

73 Šāda novērtējuma iepriekšēju veikšanu pamato nepieciešamība, ka lēmuma pieņemšanas procesā kompetentā iestāde, cik vien iespējams, ņem vērā visu plānošanas un lēmuma pieņemšanas tehnisko procesu ietekmi uz vidi, lai jau uzreiz izvairītos no piesārņojuma vai traucējumu rašanās, nevis vēlāk apkarotu to sekas (spriedumi, 2008. gada 3. jūlijs, Komisija/Īrija, C-215/06, EU:C:2008:380, 58. punkts, kā arī 2017. gada 26. jūlijs, *Comune di Corridonia* u.c., C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 33. punkts).

74 Savukārt Direktīvā 85/337 nav paredzētas tiesību normas par to, kādas sekas ir šī pienākuma veikt iepriekšēju novērtējumu neizpildei (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Comune di Corridonia* u.c., C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 34. punkts).

75 Atbilstoši lojālas sadarbības principam, kas paredzēts LES 4. panta 3. punktā, dalībvalstīm tomēr ir jānovērš šī Savienības tiesību pārkāpuma nelikumīgās sekas. Šis pienākums ir katras dalībvalsts kompetentajām iestādēm un īpaši tām valsts iestādēm, kurām savas kompetences robežās ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai labotu situāciju, ja nav ticis veikts ietekmes uz vidi novērtējums, piemēram, atsaucot vai apturot jau piešķirtu atļauju, lai veiktu šādu vērtējumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 7. janvāris, *Wells*, C-201/02, EU:C:2004:12, 64. punkts, kā arī 2017. gada 26. jūlijs, *Comune di Corridonia* u.c., C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 35. punkts).

76 Attiecībā uz iespēju *a posteriori* novērst šādu trūkumu Direktīvai 85/337 nav pretrunā, ja valsts tiesību normas noteiktos gadījumos ļauj legalizēt pretlikumīgas darbības vai aktus, ņemot vērā Savienības tiesības, ar nosacījumu, ka šāda iespēja nesniedz ieinteresētajām personām iespēju apiet Savienības

tiesību normas vai izvairīties no to piemērošanas un ka to var piemērot tikai izņēmuma gadījumos (spriedums, 2017. gada 26. jūlijs, *Comune di Corridonia* u.c., C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 37. un 38. punkts).

77 Novērtējums, kas veikts šādas legalizācijas procedūras ietvaros pēc iekārtas ierīkošanas un nodošanas ekspluatācijā, nevar attiekties tikai uz tās ietekmi uz vidi nākotnē, bet tajā ir jāņem vērā arī ietekme uz vidi, kas bijusi kopš ražotnes pabeigšanas (šajā nozīmē. spriedumu 2017. gada 26. jūlijs, *Comune di Corridonia* u.c., C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 41. punkts).

78 Savukārt Direktīvai 85/337 ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru valsts iestādēm, pat nepastāvot nekādiem pierādītiem ārkārtas apstākļiem, ir atļauts izsniegt legalizētu atļauju, kam ir tādas pašas sekas kā iepriekšējai atļaujai, kura piešķirta pēc ietekmes uz vidi novērtējuma saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. punktu, kā arī 4. panta 1. un 2. punktu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 3. jūlijs, Komisija/Īrija, C-215/06, EU:C:2008:380, 61. punkts; 2016. gada 17. novembris, *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 37. punkts, 2017. gada 26. jūlijs, *Comune di Corridonia* u.c., C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 39. punkts).

79 Minētajai direktīvai arī ir pretrunā leģislatīvs pasākums, ar kuru, pat nenosakot pienākumu veikt vēlāku novērtējumu un nepastāvot nekādiem konkrētiem ārkārtas apstākļiem, tiktu ļauts uzskatīt, ka projektam, kam būtu bijis jāveic ietekmes uz vidi novērtējums Direktīvas 85/337 2. panta 1. punkta izpratnē, šāds novērtējums ir veikts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 17. novembris, *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 38. punkts).

80 Direktīvai 85/337 ir pretrunā arī tas, ka projekti, par kuru īstenošanai izsniegtām atļaujām vairs nevar celt tiešu prasību tiesā, jo ir beidzies valsts tiesību aktā paredzētais termiņš prasības celšanai, tiek gluži vienkārši uzskatīti par likumīgi atļautiem no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu viedokļa (spriedums, 2016. gada 17. novembris, *Stadt Wiener Neustadt*, C-348/15, EU:C:2016:882, 43. punkts).

81 Šajā lietā nav strīda par to, ka 2010. gada jūlijā īstenotās tiesiskā regulējuma reformas ietvaros Īrija savos tiesību aktos ieviesa legalizācijas procedūru attiecībā uz projektiem, kas bija tikuši atļauti, neizpildot pienākumu veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka šīs procedūras kārtība ir paredzēta *PDAA* XA daļā, kuras noteikumi ir pieņemti, lai izpildītu prasības, kas izriet no 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380).

82 Tādējādi, pirmkārt, pamatojoties uz *PDAA* XA daļas 177.B panta 1. punktu un 2. punkta b) apakšpunktu, ja "ar Eiropas Savienības Tiesas galīgu spriedumu" tiek atzīts, ka atļauja projektam, par kuru ticis prasīts ietekmes uz vidi novērtējums, ir izdota nelikumīgi, kompetentā iestāde nosūta projekta pārvaldītājam rakstisku brīdinājumu, liekot viņam iesniegt pieteikumu aizstājējatļaujas saņemšanai. *PDAA* XA daļas 177.B panta 2. punkta c) apakšpunktā ir precizēts, ka šis brīdinājums uzliek pārvaldītājam pienākumu vienlaikus ar pieteikumu iesniegt koriģējošu ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu ("*remedial environemental impact statement*").

83 Otrkārt, *PDAA* XA daļas 177.C pants tādos pašos apstākļos atļauj tāda projekta pārvaldītājam, kurš ir atļauts, neizpildot pienākumu veikt ietekmes uz vidi iepriekšēju novērtējumu, lūgt uzsākt legalizācijas procedūru. Ja lūgums tiek apmierināts, pārvaldītājam saskaņā ar *PDAA* XA daļas 177.D panta 7. punkta b) apakšpunktu ir jāiesniedz koriģējošs ietekmes uz vidi ziņojums.

84 Tomēr datumā, uz kuru atsaucoties ir jāizvērtē pienākumu neizpilde, pamatojoties uz LESD 260. panta 2. punktu, tātad atbilstoši šai normai izdotajā brīdinājumā noteiktā termiņa beigās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 11. decembris, Komisija/Spānija, C-610/10, EU:C:2012:781, 67. punkts), proti, saskaņā ar 2010. gada 22. marta brīdinājuma vēstuli, kas minēta šā sprieduma 26. punktā, – 2010. gada maija beigās, Īrija nebija uzsākusi jaunu vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu attiecīgo atļauju legalizācijas procedūras ietvaros un tādējādi neievēroja 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) rezolutīvās daļas 1) punkta otrajā ievilkumā konstatēto.

85 Īrija tiesas sēdē tomēr norādīja, ka attiecībā uz vēja parka būvniecībai piešķirtajām atļaujām tā galu galā pēc savas ierosmes nevar piemērot legalizācijas procedūru. Faktiski pēc šīs procedūras uzsākšanas saskaņā ar *PDAA* XA daļas 177.B pantu kompetentās pašvaldības iestādes šajā ziņā esot izbeigušas šo procedūru. Lai gan šīs iestādes ir valsts emanācija, tās ir neatkarīgas un tādējādi uz tām neattiecas Īrijas valdības kontrole.

86 Tāpat Īrija apgalvo, ka tā nevarot piespiest vēja parka pārvaldītāju pieprasīt aizstājējatļauju saskaņā ar *PDAA* XA daļas 177.C pantu. Protams, šis pārvaldītājs ir meitasuzņēmums, kas pilnībā pieder jaukta kapitāla uzņēmumam, kurā 90 % daļu pieder Īrijai. Tomēr tas esot neatkarīgs ikdienas darbību pārvaldībā.

87 Īrija arī apgalvo, ka tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi nepieļauj atsaukt tādu administratīvu lēmumu kā atļaujas, kas tiek aplūkotas šajā lietā, par kuru prasības celšanas termiņa beigšanās dēļ vairs nevar celt tiešu prasību un kurš līdz ar to ir kļuvis galīgs.

88 Taču šie Īrijas argumenti ir jānoraida.

89 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru dalībvalsts, lai attaisnotu no Eiropas Savienības tiesībām izrietošu pienākumu neizpildi, nevar aizbildināties ar iekšējās tiesību sistēmas praksi vai situācijām (spriedumi, 2014. gada 2. decembris, Komisija/Grieķija, C-378/13, EU:C:2014:2405, 29. punkts, un 2018. gada 24. janvāris, Komisija/Itālija, C-433/15, EU:C:2018:31, 56. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). No tā izriet, ka Īrija, lai attaisnotu no 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izrietošo pienākumu neizpildi, nevar atsaukties uz valsts tiesību normām, kurās ir ierobežotas iespējas uzsākt legalizācijas procedūru, piemēram, uz *PDAA* XA daļas 177.B un 177.C pantu, ko tā savos valsts tiesību aktos ir ieviesusi tieši tādēļ, lai nodrošinātu šī sprieduma izpildi.

90 Katrā ziņā attiecībā uz apgalvojumu, ka šai dalībvalstij nav iespējas uzlikt pienākumu kompetentajām pašvaldības iestādēm uzsākt Īrijas tiesību aktos paredzēto legalizācijas procedūru, ir jāatgādina, ka saskaņā ar šī sprieduma 75. punktā minēto judikatūru visām minētās dalībvalsts iestādēm, it īpaši tās pašvaldību iestādēm, savas kompetences ietvaros ir jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai novērstu vēja parka ietekmes uz vidi novērtējuma neveikšanu.

91 Pēc tam, runājot par vēja parka pārvaldītāja bezdarbību vai tā atteikšanos uzsākt legalizācijas procedūru saskaņā ar *PDAA* XA daļas 177.C pantu, pietiek *mutatis mutandis* norādīt uz šī sprieduma 89. punktā izklāstītajiem apsvērumiem, jo šo pārvaldītāju kontrolē Īrija. Tādējādi, kā to pareizi norādījusi Komisija, minētais pārvaldītājs ir uzskatāms par šīs dalībvalsts, kurai ir saistoši no Savienības direktīvām izrietošie pienākumi, emanāciju (spriedums, 2007. gada 14. jūnijs, *Medipac-Kazantzidis*, C-6/05, EU:C:2007:337, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

92 Attiecībā uz Īrijas argumentu par to, ka vēja parka pārvaldītājam nelikumīgi piešķirto atļauju atsaukšana esot pretrunā tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem, ir jāatgādina, pirmkārt, ka procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi pamato objektīvs atzinums par to, ka dalībvalsts nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Līgums vai atvasināto tiesību akts, un, otrkārt, lai gan prettiesisks tiesību akts ir jāatsauc samērīgā laikā un ir jāņem vērā arī tas, cik lielā mērā ieinteresētā persona varbūtēji varēja paļauties uz tiesību akta tiesiskumu, tomēr šāda tiesību akta atsaukšana principā ir iespējama (spriedums, 2006. gada 4. maijs, Komisija/Apvienotā Karaliste, C-508/03, EU:C:2006:287, 67. un 68. punkts).

93 Līdz ar to Īrija nevar atsaukties uz attiecīgā pārvaldītāja tiesisko drošību, kā arī tā tiesisko paļāvību, ievērojot tā iegūtās tiesības, lai iebilstu pret sekām, kas izriet no tā, ka objektīvi ir konstatēta šīs dalībvalsts pienākumu neizpilde, kuri tai paredzēti Direktīvā 85/337 par dažu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 4. maijs, Komisija/Apvienotā Karaliste, C-508/03, EU:C:2006:287, 69. punkts).

94 Katrā ziņā Īrija tikai apgalvo, ka pēc tam, kad bija beidzies divu mēnešu vai, attiecīgi, *PDAA* noteiktais astoņu nedēļu termiņš, par attiecīgajām atļaujām vairs nevarēja celt tiešu prasību un valsts iestādes tās nevarēja apstrīdēt.

95 Taču šajā argumentācijā Īrija nav ņēmusi vērā šī sprieduma 80. punktā atgādināto Tiesas judikatūru, atbilstoši kurai projektus, par kuru īstenošanai izsniegtām atļaujām vairs nevar celt tiešu prasību tiesā, jo ir beidzies valsts tiesību aktā paredzētais termiņš prasības celšanai, nevar gluži vienkārši uzskatīt par likumīgi atļautiem no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu viedokļa.

96 Vēl ir jānorāda, ka, lai arī, protams, nav izslēgts, ka novērtējums, kas veikts pēc attiecīgās iekārtas ierīkošanas un nodošanas ekspluatācijā, lai novērstu to, ka ietekmes uz vidi novērtējums nav veikts pirms atļauju izsniegšanas, var būt pamats to atcelšanai vai grozīšanai, tomēr šis fakts neskar iespēju, ka tirgus dalībnieks, kas ir rīkojies saskaņā ar dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurš ir izrādījies pretrunā Savienības tiesībām, šai valstij atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam var prasīt atlīdzināt kaitējumu, kas radies minētās valsts darbību un bezdarbības rezultātā

97 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jākonstatē, ka, neveicot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) rezolutīvās daļas 1) punkta otro ievilkumu, Īrija nav izpildījusi tai LESD 260. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

Par finansiālajām sankcijām

Lietas dalībnieču argumenti

98 Uzskatot, ka Īrija joprojām nav izpildījusi 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380), Komisija lūdz piespriest šai dalībvalstij samaksāt naudas sodu 1343,20 EUR apmērā, reizinot to ar dienu skaitu, kas pagājušas no minētā sprieduma pasludināšanas dienas līdz dienai, kad Īrija minēto spriedumu būs izpildījusi, vai arī līdz sprieduma šajā lietā pasludināšanas dienai, ja šis pēdējais minētais datums būtu agrāks par 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildes datumu, tomēr ievērojot, ka minimālajai naudas soda summai būtu jābūt 1 685 000 EUR.

99 Tā lūdz arī piespriest Īrijai maksāt kavējuma naudu 12 264 EUR apmērā par katru dienu, skaitot no sprieduma izskatāmajā lietā pasludināšanas dienas līdz dienai, kad Īrija būs izpildījusi 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380).

100 Atsaucoties uz Komisijas paziņojumu SEK(2005) 1658 (2005. gada 12. decembris) "[LESD 260. panta] īstenošana", kas atjaunināts ar tās 2017. gada 15. decembra Paziņojumu par to datu atjaunināšanu, kurus izmanto, lai aprēķinātu sodanaudas un kavējuma naudas, ko Komisija ierosina Tiesai piemērot pienākuma neizpildes procedūrās (OV 2017, C 431, 3. lpp.), Komisija iesaka noteikt kavējuma naudu par dienu, reizinot vienotu pamatsummu 700 EUR apmērā ar smaguma koeficientu 2, skalā no 1 līdz 20, kā arī ilguma koeficientu 3, proti, maksimālo koeficientu. Iegūtais rezultāts tiktu reizināts ar reizinātāju "n", kas Īrijai ir 2,92. Attiecībā uz naudas soda aprēķinu tā norāda, ka tā pamatsumma tiek noteikta 230 EUR apmērā par dienu un jāreizina ar smaguma koeficientu 2 un reizinātāju "n" 2,92. Iegūtā kopsumma tiktu reizināta ar pārkāpuma turpināšanās dienu skaitu.

101 Attiecībā uz pienākumu neizpildes smagumu Komisija uzskata, ka ir jāņem vērā Direktīvā 85/337 paredzētā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis, fakti, kurus Tiesa ir konstatējusi 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) 102. un 104. punktā, kā arī ar vēja parka būvniecību saistītais zemes nogruvums, kas ir radījis būtisku kaitējumu videi.

102 Turklāt Komisija uzskata, ka Tiesā izskatītās lietas liecina, ka Īrija jau vairākkārt ir pārkāpusi Direktīvu 85/337. Kaut arī šī dalībvalsts starplaikā ir transponējusi šo direktīvu, Komisija uzskata, ka tomēr tā nav panākusi nekādu progresu, lai novērstu attiecīgo pienākumu neizpildi, kas turpinās īpaši ilgu laiku.

103 Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu Komisija uzsver, ka par legalizācijas pasākumu veikšanu atbildīga ir vienīgi Īrija un šī veikšana nav atkarīga no Komisijas atzinuma. Īrijai esot vajadzējis veikt šādus pasākumus pēc iespējas drīzāk.

104 Īrija uzskata, ka šajā lietā tā jau ir izpildījusi 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380), jo tā ir veikusi pasākumus, kas bija tās kontrolē, izveidojot "konceptuālo dokumentu", kurā paredzēts, ka vēja parka pārvaldītājam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

105 Tas, ka šī dokumenta izstrādei bija nepieciešams zināms laiks, neesot uzskatāms par pienākumu neizpildi, jo, lai formulētu minētā dokumenta saturu, esot bijis nepieciešams apspriesties ar Komisiju.

106 Turklāt Komisijas prasības pieteikumā neesot norādīti pasākumi, kas jāveic, lai izpildītu 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) attiecībā uz tā rezolutīvās daļas 1) punkta otro ievilkumu. Taču kavējuma naudas noteikšanas mērķis esot tieši šī sprieduma izpilde.

107 Katrā ziņā šī sprieduma 53. punktā atgādinātā iemesla dēļ šīs lietas apstākļi atšķiroties no apstākļiem, kas bija pamatā lietām, kurās tika pasludināti 2017. gada 26. jūlija spriedums *Comune di Corridonia* u.c. (C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589), kā arī 2018. gada 28. februāra spriedums *Comune di Castelbellino* (C-117/17, EU:C:2018:129). Tomēr, ja Tiesa uzskatītu, ka šie spriedumi apstiprina Komisijas argumentāciju, tie norāda uz saiknes pārrāvumu ar judikatūru šajā jomā. Līdz ar to par iespējamo pārkāpumu, kas izdarīts pirms 2017. gada jūlija, neesot jāpiemēro sods.

108 Turklāt Īrija atgādina, ka Komisijas paziņojumi nav saistoši Tiesai un ka tai ir jānosaka piemērota un samērīga sankcija. Šī lieta esot unikāla un neparasta, un tas Tiesai būtu jāņem vērā, nosakot finansiālo sankciju apmēru.

109 Attiecībā uz pārkāpuma smagumu Īrija uzskata, ka būtu jāpiemēro minimālais koeficients, it īpaši ņemot vērā to, ka Direktīva 85/337 ir pilnībā transponēta, Īrijas labticību un šīs lietas faktiskās un juridiskās grūtības. Esot jāņem vērā arī Īrijas panāktais progress attiecībā uz tās pienākumu izpildi un tas, ka neesot pierādīts, ka zemes nogruvums *Derrybrien* bija saistīts ar vēja parka būvniecību. Turklāt Īrija ar Komisiju esot konstruktīvi sadarbojusies un esot bijusi apņēmības pilna atrisināt attiecīgās problēmas. No 2016. gada decembra līdz 2017. gada oktobrim pagājušajā laikā esot vainojams vienkāršs pārpratums starp Īriju un Komisiju, un tas neliecinot par sadarbības trūkumu.

110 Ņemot vērā šīs lietas īpatnības un grūtības izveidot tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem atbilstošu legalizācijas mehānismu, ilguma koeficienta piemērošana arī neesot jēgpilna.

Tiesas vērtējums

111 Vispirms jāatgādina, ka katrā lietā Tiesai, ņemot vērā konkrētās izskatāmās lietas apstākļus, kā arī tās ieskatā vajadzīgo pārliecināšanas un atturēšanas pakāpi, ir jānosaka atbilstošas finansiālās sankcijas, lai tostarp novērstu analoģisku Savienības tiesību pārkāpumu atkārtošanos (spriedums, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 107. punkts un tajā minētā judikatūra).

Par naudas sodu

112 Vispirms ir jāatgādina, ka Tiesa, īstenojot savu novērtējuma brīvību, kas tai ir piešķirta attiecīgajā jomā, var kumulatīvi noteikt kavējuma naudu un naudas sodu (spriedums, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 153. punkts).

113 Naudas soda piespriešanai un šā soda iespējamā apmēra noteikšanai katrā lietā ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi gan saistībā ar konstatētās pienākumu neizpildes īpatnībām, gan dalībvalsts, uz kuru attiecas saskaņā ar LESD 260. pantu uzsāktā procedūra, pašas nostāja. Šajā ziņā minētajā tiesību normā Tiesai ir paredzēta plaša rīcības brīvība, lai lemtu par šādas sankcijas piemērošanu vai nepiemērošanu un vajadzības gadījumā noteiktu tās apmēru (spriedums, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 154. punkts).

114 Šādos apstākļos Tiesai, īstenojot savu novērtējuma brīvību, šī naudas soda apmērs ir jānosaka, pirmkārt, atbilstoši apstākļiem un, otrkārt, samērīgi pieļautajam pārkāpumam. Šajā ziņā atbilstošo faktoru vidū ir tādi elementi kā konstatētā pārkāpuma smagums un laikposms, kurā tas turpinājies, kopš pasludināts spriedums, ar ko tas ir konstatēts (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 2. decembris, Komisija/Itālija, C-196/13, EU:C:2014:2407, 117. un 118. punkts, kā arī 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 156., 157. un 158. punkts).

115 Pirmkārt, runājot par pārkāpuma smagumu, ir jāatgādina, ka vides aizsardzības mērķis ir viens no Savienības galvenajiem mērķiem un tam ir visaptverošs un fundamentāls raksturs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 28. februāris, *Inter-Environnement Wallonie* un *Terre wallonne*, C-41/11, EU:C:2012:103, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

116 Direktīvā 85/337 paredzētais ietekmes uz vidi novērtējums ir viens no vides aizsardzības pamatmehānismiem, jo tas ļauj, kā atgādināts šī sprieduma 73. punktā, jau no paša sākuma izvairīties no piesārņojuma vai traucējumu rašanās, nevis vēlāk cīnīties ar to sekām.

117 Saskaņā ar šī sprieduma 75. punktā atgādināto judikatūru, ja nav izpildīts pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, Savienības tiesībās ir prasīts, lai dalībvalstis novērstu vismaz no tā izrietošās prettiesiskās sekas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Comune di Corridonia* u.c., C-196/16 un C-197/16, EU:C:2017:589, 35. punkts).

118 Kā izriet no šī sprieduma 23.–36. punkta, kopš brīža, kad tika konstatēta valsts pienākumu neizpilde 2008. gada 3. jūlija spriedumā Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380), proti, pienākuma neizpilde veikt ietekmes uz vidi novērtējumu pirms atļaujas izsniegšanas un vēja parka būvniecības, ir pagājuši vairāk nekā 11 gadi, bet Īrija nav veikusi vajadzīgos pasākumus šā sprieduma izpildei, ciktāl runa ir par tā rezolutīvās daļas 1) punkta otro ievilkumu.

119 Protams, 2010. gada jūlijā Īrija pieņēma *PDAA*, kura XA daļā ir paredzēta legalizācijas procedūra attiecībā uz projektiem, kas tikuši atļauti, neizpildot pienākumu veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Tomēr nedaudz vēlāk šī dalībvalsts informēja Komisiju, ka tā negrasās piemērot legalizācijas procedūru, lai gan kopš 2009. gada aprīļa tā bija apgalvojusi pretējo. Tā vietā Īrija piedāvāja veikt neoficiālu novērtējumu, kuram nebija nekāda tiesiska pamata. Ar 2019. gada 29. marta vēstuli, tātad divas dienas pirms tiesas sēdes Tiesā šajā lietā, Īrija vēlreiz mainīja savu nostāju un tagad apgalvo, ka vēja parka pārvaldītājs lūgs veikt legalizācijas procedūru, kas paredzēta *PDAA* XA daļā. Tiesas sēdē Īrija tomēr nevarēja norādīt, vai atbilstoši *PDAA* 177.B pantam šo procedūru pēc savas iniciatīvas uzsākušas kompetentās iestādes vai saskaņā ar *PDAA* 177.C pantu tā ir uzsākta pēc minētā pārvaldītāja lūguma. Tā arī nevarēja norādīt šīs procedūras sākuma datumu. Līdz šai dienai Tiesā nav iesniegta nekāda cita informācija.

120 Jākonstatē, ka šajos apstākļos Īrijas rīcība pierāda, ka šī dalībvalsts nav rīkojusies atbilstoši tās lojālas sadarbības pienākumam, lai izbeigtu pienākumu neizpildi, kas konstatēta 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) rezolutīvās daļas 1) punkta otrajā ievilkumā, un tas ir atbildību pastiprinošs apstāklis.

121 Tā kā šis spriedums vēl nav izpildīts, Tiesa var tikai konstatēt pārkāpuma īpašo ilgumu, kurš, ņemot vērā Direktīvā 85/337 izvirzīto vides aizsardzības mērķi, ir pietiekami smags (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 22. februāris, Komisija/Grieķija, C-328/16, EU:C:2018:98, 94. punkts).

122 Otrkārt, attiecībā uz pārkāpuma ilgumu ir jāatgādina, ka tas ir jāvērtē, ņemot vērā to brīdi, kurā Tiesa vērtē faktus, nevis to, kad Komisija vērsusies Tiesā. Šajā lietā pārkāpuma ilgums, tas ir, vairāk nekā 11 gadi, skaitot no 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) pasludināšanas, ir ievērojams (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 22. februāris, Komisija/Grieķija, C-328/16, EU:C:2018:98, 99. punkts).

123 Kaut arī LESD 260. panta 1. punktā nav precizēts termiņš, kurā ir jāizpilda spriedums, intereses, kas ir saistītas ar Savienības tiesību nekavējošu un vienveidīgu piemērošanu, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai prasa, lai šī izpilde notiktu nekavējoties un tiktu pabeigta, cik ātri vien iespējams (spriedums, 2018. gada 22. februāris, Komisija/Grieķija, C-328/16, EU:C:2018:98, 100. punkts).

124 Treškārt, runājot par attiecīgās dalībvalsts maksātspēju no Tiesas judikatūras izriet, ka ir jāņem vērā dalībvalsts iekšzemes kopprodukta nesenās attīstības tendences, kādas tās ir brīdī, kad Tiesa pārbauda faktus (spriedums, 2018. gada 22. februāris, Komisija/Grieķija, C-328/16, EU:C:2018:98, 101. punkts).

125 Ņemot vērā visus izskatāmās lietas apstākļus, ir jākonstatē, ka, lai efektīvi novērstu tādu pašu Savienības tiesību pārkāpumu atkārtošanos, ir pamats uzlikt naudas sodu, kas nosakāms 5 000 000 EUR apmērā.

126 Līdz ar to ir jāpiespriež Īrijai samaksāt Komisijai naudas sodu 5 000 000 EUR apmērā.

Par kavējuma naudu

127 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru kavējuma naudas noteikšana principā ir attaisnojama tikai tad, ja pienākumu neizpilde, kuras pamatā ir iepriekšējā sprieduma neizpilde, turpinās līdz faktu pārbaudei Tiesā (spriedums, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 108. punkts un tajā minētā judikatūra).

128 Šajā gadījumā nav strīda par to, kā norādīts tostarp šī sprieduma 118. un 119. punktā, ka Īrija joprojām nav veikusi vēja parka ietekmes uz vidi novērtējumu saistībā ar procedūru, ar ko legalizē attiecīgās atļaujas, kuras tikušas piešķirtas, neizpildot Direktīvā 85/337 paredzēto pienākumu veikt iepriekšēju ietekmes uz vidi novērtējumu. Datumā, kad Tiesa pārbaudīja faktus, tās rīcībā nebija nekādas informācijas, kas liecinātu par iespējamām izmaiņām šajā situācijā.

129 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka Īrijai pārmestā pienākumu neizpilde ir turpinājusies līdz brīdim, kad Tiesa izvērtēja faktus šajā lietā.

130 Šādos apstākļos kavējuma naudas samaksas piespriešana Īrijai ir finansiāli piemērots veids, lai šo dalībvalsti mudinātu veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai izbeigtu konstatēto pienākumu neizpildi un nodrošinātu, ka 2008. gada 3. jūlija spriedums Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) tiek pilnībā izpildīts.

131 Attiecībā uz kavējuma naudas aprēķināšanu jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tā ir jānosaka atkarībā no pārliecināšanas pakāpes, kas nepieciešama, lai dalībvalsts, kas neizpilda spriedumu par pienākumu neizpildi, mainītu savu rīcību un izbeigtu pārkāpumu, kurā tā tiek vainota. Īstenojot savu

novērtējuma brīvību šajā jomā, Tiesai kavējuma nauda ir jānosaka tā, lai tā būtu, pirmkārt, piemērota apstākļiem un, otrkārt, samērīga ar konstatēto pienākumu neizpildi, kā arī attiecīgās dalībvalsts maksātspēju (spriedums, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 117. un 118. punkts).

132 Komisijas priekšlikumi par kavējuma naudas apmēru Tiesai nav saistoši, un tie ir izmantojami tikai kā pamats noderīgai atsaucei. Tiesai ir jāsaglabā brīvība noteikt uzlikto kavējuma naudu tādā apmērā un veidā, ko tā uzskata par piemērotiem, lai stimulētu šo dalībvalsti izbeigt pienākumu neizpildi, kuri tai noteikti Savienības tiesībās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 119. punkts).

133 Lai noteiktu kavējuma naudas apmēru, pamatkritēriji, kas jāņem vērā, lai nodrošinātu šīs naudas piespiedu iedarbību nolūkā panākt Savienības tiesību vienotu un efektīvu piemērošanu, principā ir pārkāpuma smagums, tā ilgums un attiecīgās dalībvalsts maksātspēja. Piemērojot šos kritērijus, īpaši ir jāņem vērā tas, kā pienākumu neizpilde ietekmē privātās un sabiedrības intereses, kā arī tas, cik steidzami ir mudināt attiecīgo dalībvalsti izpildīt tās pienākumus (spriedums, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija, C-93/17, EU:C:2018:903, 120. punkts).

134 Šajā lietā, ņemot vērā visus juridiskos un faktiskos apstākļus, kuru rezultātā tika konstatēta pienākumu neizpilde, kā arī šī sprieduma 115.–124. punktā izklāstītos apsvērumus, Tiesa uzskata par atbilstošu kavējuma naudas noteikšanu 15 000 EUR apmērā par katru dienu.

135 Tādējādi ir jāpiespriež Īrijai samaksāt kavējuma naudu Komisijai 15 000 EUR apmērā par katru kavējuma dienu to pasākumu īstenošanā, kas vajadzīgi, lai izpildītu 2008. gada 3. jūlija spriedumu Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380), sākot no sprieduma šajā lietā pasludināšanas dienas līdz iepriekš minētā sprieduma pilnīgai izpildei.

Par tiesāšanās izdevumiem

136 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Īrijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā spriedums pēdējai minētajai ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) Neveicot visus nepieciešamos pasākumus 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildei, Īrija nav izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti LESD 260. panta 1. punktā.

2) Īrija maksā Eiropas Komisijai naudas sodu 5 000 000 EUR apmērā.

3) Īrija maksā Komisijai kavējuma naudu 15 000 EUR apmērā par dienu, sākot no šī sprieduma pasludināšanas dienas līdz 2008. gada 3. jūlija sprieduma Komisija/Īrija (C-215/06, EU:C:2008:380) izpildes dienai.

4) Īrija atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]